

19.09.2022

Asia/16

§ 621

V 5.10.2022, Valtuutettu Eva Biaudet'n aloite vaihdevuosineuvonnasta

HEL 2022-003308 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus päätti panna asian pöydälle.

Käsittely

Kaupunginhallitus päätti yksimielisesti panna asian pöydälle Marcus Rantalan ehdotuksesta.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Marja-Liisa Rautanen, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36184
marja-liisa.rautanen(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Valtuutettu Eva Biaudet'n aloite_ fi
- 2 Valtuutettu Eva Biaudet'n aloite_

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus esittää kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto katsoo aloitteen loppuun käsitellyksi.

Esittelijän perustelut

Valtuutettu Eva Biaudet ja 15 muuta valtuutettua esittävät aloitteessaan vaihdevuosineuvontatoiminnan järjestämistä.

Kaupunginhallitus toteaa, että terveysneuvonta sisältyy sosiaali- ja terveystoimialan palveluvalikoimaan. Kaupunkistrategian 2021-2025 mukaisesti toimiala on vahvistanut digitaalisten sosiaali- ja terveyspalvelujen tarjontaa. Terveys- ja hyvinvointikeskuksen toimintamalli sekä terveys- ja hyvinvointiarvion työkalu mahdollistavat asiakkaiden asioiden arvioinnin kokonaisuutena. Ne auttavat löytämään riskiryhmiä ja tarvittaessa kohdistamaan terveysneuvontaa ja muita palveluja mm. vaihde-

vuosi-ikäisille naisille. Julkisessa terveydenhuollossa tehdään gynekologisia tutkimuksia silloin, kun ne ovat lääketieteellisesti perusteltuja. Tutkimus voi olla tarpeen esimerkiksi päivystysvastaanotolla, kun selvitetään vatsakipujen syytä.

Asiasta on saatu sosiaali- ja terveyslautakunnan lausunto. Vastaus on lausunnon mukainen.

Hallintosäännön 30 luvun 11 §:n 2 momentin mukaan kaupunginhallitus esittää kaupunginvaltuuston käsiteltäväksi aloitteen, jonka on allekirjoittanut vähintään 15 valtuutettua (voimassa aloitteissa, jotka on jätetty viimeistään 30.4.2022).

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Marja-Liisa Rautanen, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36184
marja-liisa.rautanen(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Valtuutettu Eva Biaudetin aloite_fi
- 2 Valtuutettu Eva Biaudetin aloite_

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätöshistoria

Sosiaali- ja terveyslautakunta 07.06.2022 § 118

HEL 2022-003308 T 00 00 03

Lausunto

Sosiaali- ja terveyslautakunta antoi kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon valtuutettu Eva Biaudetin ja 15 muun valtuutetun valtuustoa-
loitteesta koskien vaihdevuosineuvontatoimintaa Helsinkiin:

”Aloitteessa vaaditaan, että kaupunki selvittää, kuinka vaihdevuosineuvonta voitaisiin parhaiten toteuttaa Helsingin terveydenhuollossa. Aloitteen mukaan suomalaisessa terveydenhuollossa laiminlyödään vaihdevuosi-ikäisiä naisia. Kaikilla naisilla on oikeus tulla ymmärretyksi kehon tapahtumiin liittyen ja saada tehokkaampaa hoitoa vaihdevuosioireiden aiheuttamiin haittoihin. Aloitteessa todetaan, että Suomi on edel-

läkävijä monessa tasa-arvoon liittyvässä asiassa, ja nyt on aika suhtautua vaihdevuosiin vakavasti hoitoalalla ja työelämässä.

Vaihdevuosilla tarkoitetaan aikaa, jolloin naisen munasarjojen toiminta vähenee tai loppuu kokonaan ja kuukautiset jäävät pois. Tällöin estrogeenituotanto munasarjoissa vähenee tai loppuu kokonaan. Vaihdevuodet alkavat naisilla yleensä noin 50 vuoden iässä, mutta se vaihtelee yksilöllisesti noin 45–55 vuoden välillä. Vaihdevuosien ajatellaan alkaneen, kun kuukautiset ovat olleet yli yhden vuoden poissa. Vuonna 2020 Helsingin kaupungilla perusterveydenhuollon terveysasemilla oli suoritteita yhteensä 1 758 358 (sisältää käynnit, sähköisen asioinnin, hoitopuhelut ja kirjeet), joista vaihdevuosioreiden takia asiointia oli 0,06 prosenttia (1090 suoritetta).

Terveysneuvonta

Terveydenhoitolain (13326/2010) 13 §:n mukaan kunnan on järjestettävä alueensa asukkaiden terveyden ja hyvinvoinnin edistämistä sekä sairauksien ehkäisyä tukevaa terveysneuvontaa. Terveysneuvonta on sisällytettävä kaikkiin terveydenhuollon palveluihin. Kunnan on järjestettävä tarpeelliset terveystarkastukset alueensa asukkaille heidän terveytensä sekä hyvinvointinsa seuraamiseksi ja edistämiseksi. Terveysneuvonnan sekä terveystarkastusten on tuettava työ- ja toimintakykyä ja sairauksien ehkäisyä sekä edistettävä mielenterveyttä ja elämänhallintaa. Terveysneuvonta ja terveystarkastukset on järjestettävä myös opiskelu- tai työterveyshuollon ulkopuolelle jääville nuorille ja työikäisille.

Terveysneuvonta sisältyy sosiaali- ja terveystieteiden palveluvalikkoon. Tukeudumme ensisijaisesti sähköisiin kanaviin ja itsepalveluun terveysneuvonnassa. Helsinkiläisille tarjotaan terveysneuvontaa vuorokauden ympäri terveysasemien chatbotista, Omaolo-palvelusta ja terveysneuvontapuhelimesta. Kiireettömissä terveyteen tai terveystieteiden palveluihin liittyvissä kysymyksissä voi olla yhteydessä terveysneuvonnan numeroon 09 310 10023. Terveystieteiden chatbot ohjaa hakemaan terveystieteiden oikeasta paikasta ja tarvittaessa chatbot yhdistää asiakkaan esimerkiksi kaupungin sähköiseen asiointiin, Omaoloon tai Omakantaan. Omaolo-palvelussa voi arvioida hoidon tarvetta. Chatbot löytyy Helsingin jokaisen terveysaseman sivulta. Chatbot tunnistaa vaihdevuoden sanana ja ohjaa asiakasta saamaan lisätietoa vaihdevuosista, sen oireista ja itsehoitosta. Terveystieteiden sivut ovat osoitteessa

Terveydenhuollon ammattilaiset ovat koulutettuja asiantuntijoita kohtaamaan asiakas kokonaisvaltaisesti hänen koko elämänsä ai-

kana ja antamaan tarvittaessa terveysneuvontaa. Julkisessa terveydenhuollossa ei tehdä asiakkaille säännöllisiä rutiinigynekologikäyntejä. Nämä toteutuvat yksityisgynekologioiden vastaanotoilla. Gynekologisia tutkimuksia tehdään vain, kun se on lääketieteellisesti perusteltuja. Tutkimus voi olla tarpeen esimerkiksi äitiysneuvolakäynnillä tai päivystysvastaanotolla, kun selvitetään vatsakipujen syytä.

Kunnan on järjestettävä alueellaan terveydenhuoltolain (1326/2010) 14 §:n mukaan valtakunnallisen seulontaohjelman mukaiset seulonnat. Kunta voi lisäksi järjestää seulontoja ja terveystarkastuksia tietyn taudin tai sen esiasteen toteamiseksi tai taudin aiheuttajan löytämiseksi. Helsingiläisille 25–65-vuotiaille naisille tarjotaan viiden vuoden välein gynekologinen irtosolututkimus (PAPA). Irtosolututkimuksen avulla voidaan todeta kohdunkaulan syöpäriski varhaisessa vaiheessa. Tutkimuksen avulla voidaan todeta myös monet hoidettavissa olevat tulehdukset ja virustaudit. Rintasyöpäseulontatutkimukseen (mammografia) kutsutaan helsinkiläiset 50–68-vuotiaat naiset kahden vuoden välein. Seulontatutkimus ei ole tavanomainen vastaanotto, vaan keskittyy ainoastaan näytteenottoon tai tutkimukseen.

Työterveyshuoltopalvelut

Työssäkäyvien helsinkiläisten työnantajien velvollisuus on työterveyshuoltolain (1383/2001) 4 §:n mukaan järjestää työntekijöilleen työterveyshuollon palvelut. Työterveyshuoltosopimuksessa määritellään palvelujen laajuus. Lakisääteinen ehkäisevä työterveyshuolto tarkoittaa muun muassa työntekijöiden terveystarkastuksia ja työpaikalla tehtäviä työpaikkaselvityksiä. Tämän lisäksi työnantaja voi järjestää työntekijöilleen yleislääkäritasoisista sairaanhoitoa ja muita terveydenhuollon palveluja, kuten esimerkiksi gynekologipalveluja. Sairaanhoidon järjestäminen on vapaaehtoista.

Työterveyshuollon ensisijainen tehtävänä on työkyvyn hallinnan, seurannan ja varhaisen tuen toteutus yhteistyössä työnantajan kanssa. Työterveyshuolto kartoittaa aktiivisesti asiakkaiden itse kokemaa työkykyä ja jäsentää yhdessä heidän kanssa hoidon tarvetta. Tämä mahdollistaa samalla keskustelun myös vaihdevuosiin liittyvistä kysymyksistä.

Sosiaali- ja terveyslautakunta toteaa, että sosiaali- ja terveystoimiala on vahvistanut digitaalisten sosiaali- ja terveyspalvelujen tarjontaa Helsingin kaupunkistrategian 2021–2025 mukaisesti ja terveysneuvonta sisältyy sähköisissä kanavissa tarjottavaan palveluvalikkoon. Terveys- ja hyvinvointikeskus (THK) -toimintamalli ja terveys- ja hyvinvointiarvio -työkalu mahdollistavat asiakkaiden asioiden arvioinnin kokonaisuutena. Ne mahdollistavat löytämään riskiryhmiä ja tarvittaessa kohdistamaan

19.09.2022

terveysneuvontaa ja muita palveluja terveys- ja hyvinvointiriskissä ole-
viin asiakkaisiin, huomioiden myös vaihdevuosioreiset naiset.

Terveys- ja hyvinvointivaikutusten arviointi

Osalla naisista vaihdevuodet menevät ohi huomaamattomasti, mutta osa kärsii vaihdevuosioreista muun muassa kuumista aalloista, unihäiriöistä, ärtyneisyydestä useamman vuoden ajan. Vaihdevuodet voivat tuoda mukanaan suoranaisia terveyshaittoja, sillä hormonimuutosten vaikutuksesta muun muassa alttius sydän- ja verisuonisairauksille lisääntyy ja luuston haurastuminen kiihtyy.

Kansallisille terveystietokantoille on hyvä saada tietoa yleisesti koko ihmisen elämänkaaren aikaisesta hyvinvointi- ja terveyden edistämiseen liittyvistä asioista mukaan lukien vaihdevuodet ja hyödyntää esimerkiksi Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiirin (HUS) Naistentalossa olevaa vaihdevuosioreiohjeistusta

www.terveyskyla.fi/naistalo."

24.05.2022 Pöydälle

Esittelijä

sosiaali- ja terveystoimialan toimialajohtaja
Juha Jolkkonen

Lisätiedot

Leena Turpeinen, terveys- ja päihdepalvelujen johtaja, puhelin: 310 52481
leena.turpeinen(a)hel.fi

Maarit Sulavuori, perhe- ja sosiaalipalvelujen johtaja, puhelin: 310 62401
maarit.sulavuori(a)hel.fi

Timo Lukkarinen, terveysasemien johtajalääkäri, puhelin: 310 42611
timo.lukkarinen(a)hel.fi